

Interview over de Klas op Maat op de Antoniusschool

Een passende plek voor ieder kind

PO

Team Klas op Maat

De Antoniusschool, cluster-4 school in Schagen, werkt sinds twee jaar met de 'Klas op Maat'. Dat zijn groepen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben op het gebied van gedrag of sociaal-emotionele ontwikkeling. De school is enthousiast – want veel van de leerlingen die nu in deze groepen terecht kunnen, zouden anders misschien thuis komen te zitten en veel van de leerlingen die er nu komen hebben lange tijd thuisgezeten en starten juist weer mooi hun schoolcarrière daar.

'Als er destijds al zo'n groep was geweest als deze, had hij misschien niet zo lang thuis hoeven zitten'

Vijf jaar geleden had leerkracht Jacomien Schots een leerling in haar groep die door gedragsproblemen na een paar maanden al thuis kwam te zitten. Begin dit jaar zag ze hem opnieuw, dit keer in de Klas op Maat. "Ik zag dat hij verrast keek toen hij mij zag," vertelt Schots. "Maar hij doet het nu zó goed! Als er destijds al zo'n groep was geweest als deze, had hij misschien niet zo lang thuis hoeven zitten. Al blijft dat natuurlijk achteraf praten."

Geen overbodige luxe

De Antoniusschool heeft een Klas op Maat voor de onderbouw (tot tien jaar) en de bovenbouw (van tien tot dertien). Schots staat samen met leerkracht Annemarie Gootjes voor de bovenbouwgroep. Daarnaast is er een medewerker van Parlan die in de groep ondersteunt bij het stuk zorg. In de onderbouwgroep staan ook drie medewerkers: leerkrachten Po-Tin Thuis-Hau en Shirley Besse samen met een Parlan-medewerker. Het zijn teams van drie mensen, en dat is geen overbodige luxe. Wanneer het een kind even niet lukt in de klas en eruit loopt, gaat de Parlan-medewerker met het kind mee en probeert deze terug te halen naar de klas. De andere leerkrachten of leerkracht-ondersteuners kunnen dan aandacht blijven geven aan de rest van de kinderen.

Thuiszitters

De Klas op Maat is ontstaan om een oplossing te bieden voor het groeiende aantal thuiszitters. Er zijn veel thuiszitters die recht hebben

op onderwijs maar niet mee kunnen komen in een reguliere groep, ook niet in het speciaal onderwijs. Vanuit deze behoefte is de Antoniusschool gestart met de Klas op Maat. In eerste instantie was dit een gemengde groep van onderbouw en bovenbouw samen. Onderbouwleerkracht Besse: "We merkten echter dat dit niet goed werkte, omdat de sociaal-emotionele ontwikkeling van beide groepen te ver uiteenliep. Daarom hebben we sinds dit schooljaar gekozen voor een aparte Klas op Maat voor de onderbouw en de bovenbouw."

Groeimodel

In de Klas op Maat wordt onderwijs en ondersteuning zo veel mogelijk afgestemd op de individuele behoeften van leerlingen. Het groeimodel vormt hierbij de leidraad: leerlingen starten in de veilige fase, fase 1, waarin vooral gewerkt wordt aan sociaal-emotionele doelen. Daarna volgt de omslagfase, fase 2, waarnaast voor sociaal-emotionele vaardigheden ook aandacht is voor schoolse vaardigheden. In de taakgerichte fase, fase 3, ligt de nadruk op onderwijskundige doelen, waarna leerlingen zoveel als mogelijk weer doorstromen naar een passende klas. "We zetten in het begin kleine stapjes," zegt Besse. "Het belangrijkste is dat leerlingen zich eerst weer veilig en vertrouwd voelen voordat ze verder kunnen groeien. Daarvoor hebben we ook de ouders hard nodig. Samen kunnen we het traject laten slagen."

Voorspelbaar

De Klas op Maat biedt een voorspelbare en kleinschalige leeromgeving met veel individuele begeleiding. Klassen hebben dan ook maximaal zes tot acht leerlingen. Voor de kinderen is dit noodzakelijk omdat een reguliere klassen-setting te veel prikkels geeft. Doelen op sociaal-emotioneel gebied gaan vooraf aan doelen op onderwijskundig/didactisch gebied. "We geloven erin dat kinderen optimaal kunnen leren in een omgeving waarin ze zich veilig en geaccepteerd voelen", zegt Thuis-Hau. "Dat is voor veel kinderen in de Klas op Maat niet altijd vanzelfsprekend." Een uiteindelijk doel voor de kinderen in de Klas op Maat is het toewerken naar het (volledig) kunnen volgen van onderwijs in een passende onderwijssetting.

Tijd en vertrouwen

Niet te veel druk, veiligheid en aandacht voor elk kind. Dat is waar het om gaat in de Klas op Maat. Ondanks die aanpak willen de meeste kinderen toch graag terug naar een reguliere klas. De stap terug is voor veel kinderen niet zomaar gemaakt. Het kost veel tijd en vertrouwen om die stap te kunnen

maken. Toch ziet Schots vaak tijdens de evaluaties hoeveel stappen sommige kinderen hebben gezet. "Dan denk je: ja, dat hebben we toch maar mooi voor elkaar gekregen. Mensen zijn geneigd om vooral schoolse resultaten te willen zien. Waar wij naar kijken, is wat wél goed gaat. Een leerling die eerst elke dag riep: 'Ik kan het niet!' en naar huis ging, blijft nu wél op school. Dat is enorme winst."

'Niet te veel druk en aandacht voor elk kind. Dat is waar het om gaat in de Klas op Maat groep'

Inkopper

Ruimte in je kop

Toch nog even terugkomen op de rol van de inspectie in mijn column van vorige keer (die per abuis niet in de papieren versie van de KopKrant terecht kwam). Wat toen nog gniffelend werd afgedaan als 'Ha, die inspectie heeft het zelf ook nog niet allemaal op orde,' is nu zelfs een hot item in de Tweede Kamer.

Ik heb het natuurlijk over het aantal scholen, dat de inspectie bezoekt. De kamer wil nu dat elke school eens in de drie jaar (oké misschien toch vier of anders vijf) bezoekt. De inspectie heeft de mensen er niet voor. Maar waarom zouden ze en waarom dan ook nog met z'n tweeën. Vertaal dit naar de begeleiding van leerlingen of leraren. Hebben die daarvan even veel nodig? Moeten zij even vaak gecontroleerd worden? En op dezelfde manier? Er zijn zoveel meer manieren om zicht te hebben op de ontwikkeling van scholen. Documenten, een flitsbezoek door één inspecteur, beeldbellen, een gerichte presentatie bijvoorbeeld, een bestuursbezoek bij professionele besturen, die zelf de kwaliteit goed bewaken. En daar hoeft ook niet voor iedereen een rapport van 20 kantjes bij. Gebruik je creativiteit.

Er zijn trouwens ook efficiënte en creatieve inspecteurs, heb ik onlangs mogen ervaren. In dit geval gericht op burgerschap. Na een half uur rondkijken kon de inspecteur zo tien burgerschapsactiviteiten waarnemen. Hij wilde het zien dus hij zag het. De school was al bezig om alle activiteiten in rubrics op te nemen, maar dat boeide hem veel minder. 'Het gaat erom, dat het zichtbaar is, sommige activiteiten incidenteel, andere intentioneel. Leg dat gewoon vast.' Ik zag ineens veel minder 'moeten' in de ogen van de directeur.

Intussen liep ik na het verschijnen van de nieuwe inspectiebrochure 'Ruimte en Regels' (weinig nieuws) op LinkedIn tegen een lawine van klachten op over wat er allemaal moet. Scholen en besturen zijn zelf verantwoordelijk voor hun werkdruk en krijgen daarbij vooral ruimte in hoe ze zaken aanpakken, maar niet in wat ze moeten. Uiteraard gingen de klachten over het laatste. De lijst is inderdaad indrukwekkend, maar grijp ook hier je kans. Kwaliteit zit niet in het papier, maar juist in het hoe. Het doet me denken aan de functieomschrijving van een leraar. Een paar hoofdzaken zullen menigeen verrassen.

De leraar:

- Is verantwoordelijk voor het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de school (en de eigen groep).
- Heeft zelfstandige verantwoordelijkheid als het gaat om het beoordelen van de onderwijsprestaties van leerlingen.
- Heeft zeggenschap over inhoud van de lesstof, de wijze waarop de lesstof wordt aangeboden en de middelen die daarbij worden gebruikt, de te hanteren pedagogisch-didactische aanpak op de school en de wijze waarop daar uitvoering aan wordt gegeven, waaronder de begeleiding van leerlingen en de contacten met de ouders.

Laat even doordringen hoeveel ruimte leraren contractueel hebben.

Ruud Musman

Scan hier de column van de vorige uitgave van de KopKrant

<https://www.swikopvannoordholland.nl/pdf/articles/KopKrant20december2024F12b.pdf>

